

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

10. oktoober 2013*

Liidu kodakondsus — ELTL artiklid 20 ja 21 — Direktiiv 2004/38/EÜ — Kolmanda riigi kodaniku, kes on liidu kodanikest väikelaste üleneja lähisugulane, elamisõigus — Liidu kodanikud, kes on sündinud muus liikmesriigis kui liikmesriik, mille kodakondsus neil on, ning kes ei ole kasutanud oma õigust vabalt liikuda — Põhiõigused

Kohtuasjas C-86/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour administrative'i (Luksemburg) 16. veebruari 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 20. veebruaril 2012, menetluses

Adzo Domenyo Alokpa,

Jarel Moudoulou,

Eja Moudoulou

versus

Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president R. Silva de Lapuerta (ettekandja), kohtunikud J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- A. D. Alokpa ning tema pojad Jarel ja Eja Moudoulou, esindajad: advokaadid A. Fatholahzadeh ja S. Freyermuth,
- Luksemburgi valitsus, esindajad: P. Frantzen ja C. Schiltz, keda abistas advokaat L. Maniewski,
- Belgia valitsus, esindajad: T. Materne ja C. Pochet,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja J. Vláčil,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, N. Graf Vitzthum ning A. Wiedmann,
- Kreeka valitsus, esindaja: T. Papadopoulou,
- Leedu valitsus, esindajad: D. Kriauciūnas ja V. Balčiūnaitė,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman ja C. Wissels,
- Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna ja M. Szpunar,
- Euroopa Komisjon, esindajad: D. Maidani ja C. Tufvesson,

olles 21. märtsi 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artiklite 20 ja 21 sätteid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46).
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt A. D. Alokpa ja tema poegade Jarel ja Eja Moudoulou ning teiselt poolt ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration'i (töö-, töajõu- ja sisserändeminister; edaspidi „minister“) vahelises vaidluses, mille ese on viimase otsus keelduda andmast A. D. Alokpale Luksemburgis elamisõigust ja teiseks talle antud korraldus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiivid 2003/86/EÜ ja 2003/109/EÜ

- 3 Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, lk 12; ELT eriväljaanne 19/06, lk 224) artikli 1 ja nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT 2004, L 16, lk 44, ELT eriväljaanne 19/06, lk 272) artikli 1 punkti a kohaselt on nende direktiivide eesmärk vastavalt määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused kolmandate riikide kodanikele, kes elavad seaduslikult liikmesriikide territooriumil, ning tingimused, mille kohaselt liikmesriik võib tema territooriumil seaduslikult elavale kolmanda riigi kodanikule anda pikaajalise elaniku staatuse või selle staatuse tühistada, ja selle staatusega kaasnevad õigused.

Direktiiv 2004/38

4 Direktiivi 2004/38 artiklis 2 „Mõisted” on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) *liidu kodanik* – isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus;

2) *pereliige*:

[...]

d) ülalpeetavad ülenejad lähisugulased ja punktis b määratletud abikaasa või partneri vahetult ülenejad sugulased;

3) *vastuvõttev liikmesriik* – liikmesriik, kuhu liidu kodanik oma vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamiseks liigub.”

5 Direktiivi 2004/38 artikli 3 „Soodustatud isikud” lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide liidu kodanike suhtes, kes liiguvad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, ja nende artikli 2 punktis 2 määratletud pereliikmete suhtes, kes on nendega kaasas või ühinevad nendega.”

6 Kõnesoleva direktiivi artikkel 7 „Üle kolmekuuline elamisõigus” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kõikidel liidu kodanikel on õigus elada teise liikmesriigi territooriumil kauem kui kolm kuud, kui:

a) nad tegutsevad vastuvõttvas liikmesriigis töötajate või füüsilisest isikust ettevõtjatena või

b) neil on enda ja oma pere jaoks piisavalt vahendeid, et mitte koormata oma elamisperioodi ajal vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalsüsteemi ja neil on vastuvõtva liikmesriigi üldine ravikindlustus või

c)

— nad on kantud mõne sellise era- või avalik-õigusliku õppeasutuse nimekirja, mis on vastuvõttvas liikmesriigis akrediteeritud või mida rahastatakse selle riigi õigusaktide või haldustavade põhjal, ja nende peamiseks eesmärgiks on õpingud, sealhulgas tööalane koolitus, ning

— neil on vastuvõtva liikmesriigi üldine ravikindlustus ja nad kinnitavad asjaomasele liikmesriigi asutusele avalduses või mõnes muus enda valitud dokumendis, et neil on enda ja oma pereliikmete jaoks piisavalt vahendeid, et mitte koormata oma elamisperioodi ajal vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalsüsteemi, või

d) nad on punktides a, b või c nimetatud tingimustele vastava liidu kodaniku pereliikmed, kes on temaga kaasas või ühinevad temaga.

2. Lõikes 1 ette nähtud elamisõigus laieneb ka pereliikmetele, kes ei ole liikmesriigi kodanikud, kuid kes on liidu kodanikuga vastuvõttvas liikmesriigis kaasas või ühinevad temaga, kui kõnealune liidu kodanik vastab lõike 1 punktides a, b või c nimetatud tingimustele.

[...]”.

Luksemburgi õigus

7 29. augusti 2008. aasta seadusega isikute vaba liikumise ja sisserände kohta (loi du 29 août 2008 portant sur la libre circulation des personnes et l'immigration; *Mémorial* A 2008, lk 2024; edaspidi „isikute vaba liikumise seadus”) võeti direktiivid 2003/86 ja 2004/38 üle Luksemburgi õigusesse.

8 Selle seaduse artikli 6 kohaselt:

„(1) Liidu kodanikul on õigus elada riigi territooriumil kauem kui kolm kuud, kui tema puhul on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- 1) ta töötab või tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana;
- 2) tal on iseenda ja artiklis 12 määratletud pereliikmete jaoks piisavalt vahendeid, et vältida koormust sotsiaalsüsteemile, ning ravikindlustus;
- 3) ta on kantud Luksemburgi Suurhertsogiriigi akrediteeritud avalik-õigusliku või eraõigusliku õppeasutuse nimekirja vastavalt kehtivatele õigus- ja haldusaktidele ja ta suudab tagada, et tal on enda ja oma pereliikmete jaoks piisavalt vahendeid, et mitte koormata sotsiaalabi- ja ravikindlustussüsteemi.

(2) Suurhertsogi määruses täpsustakse eespool lõigu 1 punktides 2 ja 3 nõutud vahendid ja nende tõendamise viis.

[...]”.

9 Nimetatud seaduse artiklis 12 on sätestatud:

„(1) Pereliikmetena käsitletakse:

[...]

d) liidu kodaniku ja tema abikaasa või punktis b määratletud partneri ülalpeetavad ülenejad lähisugulased.

(2) Minister võib anda loa elada riigi territooriumil muudele pereliikmetele, sõltumata nende kodakondsusest, kes ei kuulu lõike 1 määratluse alla, juhul kui nad vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- 1) kes on päritoluriigis olnud esmase elamisõigusega liidu kodaniku ülalpeetavad või leibkonna liikmed;
- 2) kui tõsised tervislikud põhjused nõuavad vältimatult, et liidu kodanik peab pereliiget isiklikult hooldama.

Eelmises punktis osutatud pereliikme riiki sisenemise ja seal elamise taotluse osas viiakse läbi selle isiku olukorra põhjalik uurimine.

[...]”.

10 Sama seaduse artikli 103 kohaselt:

„Enne kolmanda riigi kodaniku elamisloa taotluse rahuldamata jätmist, elamisloa tühistamise või selle pikendamise või riigist välja saatmise otsuse tegemist võtab minister muu hulgas arvesse, kui kaua on asjaomane isik Luksemburgi territooriumil elanud, tema vanust, tervislikku seisundit, perekondlikku ja majanduslikku olukorda, sotsiaalset ja kultuurilist integratsiooni riigis ning sidemeid päritoluriigiga, välja arvatud juhul, kui tema viibimine riigis ohustab avalikku korda või julgeolekut.

Välja arvatud juhul, kui see on avaliku julgeoleku huvides hädavajalik, ei saa seadusliku esindaja saateta alaealise suhtes teha territooriumilt väljasaatmise otsust, välja arvatud juhul, kui väljasaatmine on vajalik lapse enda huvides.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 11 Togo kodanik A.D. Alokpa esitas 21. novembril 2006 Luksemburgi ametiasutustele rahvusvahelise kaitse taotluse 5. mai 2006. aasta seaduse varjupaigaõiguse ja täiendavate kaitsevormide kohta (loi du 5 mai 2006 relative au droit d'asile et à des formes complémentaires de protection; *Mémorial A* 2006, lk 1402) tähenduses. Kõnesolevad ametiasutused jätsid selle taotluse aga rahuldamata ning viimaste sellekohase otsuse õigsust kinnitasid ka Luksemburgi kohtud.
- 12 Seejärel esitas A.D. Alokpa nimetatud ametiasutustele taotluse täiendava kaitse seisundi saamiseks. Kuigi algselt jäeti see taotlus rahuldamata, vaadati see siiski uuesti läbi ning A.D. Alokpale anti nimetatud seisund kuni 31. detsembrini 2008, kuna huvitatud isikul sündisid 17. augustil 2008 Luxembourgis (Luksemburg) kaksikud ja viimased vajasid enneaegse sünni tõttu ravi.
- 13 Sünniaktide vormistamisel tunnistas Prantsuse kodanik Jean Moudoulou end A.D. Alokpa laste isaks. Lastel on Prantsuse kodakondsus ning neile väljastati Prantsuse passid ja isikutunnistused vastavalt 15. mail ja 4. juunil 2009.
- 14 Vahepeal jätsid Luksemburgi ametiasutused rahuldamata A.D. Alokpa taotluse täiendava kaitse seisundi pikendamiseks, kuid väljastasid A.D. Alokpale siiski tõendi väljasaatmisotsuse täitmise peatamise kohta, mis kehtis kuni 5. juunini 2010 ja mida seejärel ei pikendatud.
- 15 A. D. Alokpa esitas 6. mail 2010 vastavalt isikute vaba liikumise seadusele elamisloa taotluse. Vastusena ministri täiendava teabe taotlusele märkis A.D. Alokpa, et ta ei saa koos oma lastega asuda elama Prantsuse territooriumile, kus elab laste isa, kuna tal puudub viimasega igasugune suhe ning kõnesolevatel lastel on nende enneaegse sünni tõttu vaja arstlikku järelevalvet Luksemburgis. 14. oktoobri 2010. aasta otsusega jättis minister selle taotluse rahuldamata.
- 16 Selle otsuse kohaselt piirdub esiteks Euroopa Liidu kodaniku pereliikmete elamisõigus tema ülalpeetavate ülenejate lähisugulastega, kuid A.D. Alokpa puhul ei ole see tingimus täidetud. Teiseks ei vasta A.D. Alokpa lapsed isikute vaba liikumise seaduse artikli 6 lõikes 1 ette nähtud tingimustele. Peale selle oli nimetatud otsuses märgitud, et arstlikku järelevalvet nende laste üle saab teostada ka Prantsusmaal ning A.D. Alokpa ei vasta ka nimetatud seaduses osutatud ülejäänud elamislubade kategooriate puhul nõutud tingimustele.
- 17 A. D. Alokpa esitas nii enda kui oma kahe lapse nimel ministri otsuse peale Tribunal administratif (Luxembourg) (Luxembourgis esimese astme halduskohus) kaebuse. See kohus jättis 21. septembri 2011. aasta otsusega selle kaebuse põhjendamata tõttu rahuldamata. A.D. Alokpa esitas selle otsuse peale 31. oktoobril 2011 eelotsusetaotluse esitanud kohtule apellatsioonkaebuse.

- 18 Viimati nimetatud kohus märgib, et vaidlust ei ole selle üle, et A. D. Alokpa lapsed ei ole kunagi oma isaga ühise perekonnana elanud, vaid viimase osalus piirdus üksnes nende sünni registreerimisega ja sellega, et ta tegi võimalikuks neile Prantsuse isikuttõendavate dokumentide väljastamise. Samas märgib see kohus, et A. D. Alokpa on koos oma lastega ühise perekonnana elanud vastuvõtukeskuses alates laste sünnitusmajast väljakirjutamisest ning viimased ei ole iseenesest oma õigust vabale liikumisele kasutanud.
- 19 Neil asjaoludel otsustas Cour administrative menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas ELTL artiklit 20, vajadusel koos [Euroopa Liidu] põhiõiguste harta artiklitega 20, 21, 24, 33 ja 34 – ühte või mitut nimetatud sätet eraldivõetuna või nende koostoimes –, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriik esiteks keeldub andmast kolmanda riigi kodanikule, kelle ainuülalpidamisel on tema väikesed lapsed, kes on liidu kodanikud, elamisõigust liikmesriigis, kus on laste elukoht ja kus nad elavad oma sünnist saati, ilma et neil oleks selle riigi kodakondsus, ning teiseks keeldub andmast sellele kolmanda riigi kodanikule elamisluba või isegi töölouba?

Kas niisuguseid otsuseid tuleb käsitada sellisena, mis jätavad kõnesolevad lapsed oma elukohariigis, kus nad [elavad] sünnist saati, ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi liidu kodaniku staatusega seotud õigusi ka juhul, kui nende teine üleneja lähisugulane, kellega nad ei ole kunagi elanud ühise perekonnana, elab teises liidu liikmesriigis, mille kodanik ta on?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 20 Kõigepealt tuleb märkida, et ehkki eelotsusetaotluse esitanud kohus on oma küsimustes piirdunud ELTL artikli 20 tõlgendamisega, ei takista see Euroopa Kohtul esitamast siseriiklikule kohtule kõiki liidu õiguse tõlgendamise juhtnõure, mida saab siseriikliku kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel kasutada, olenemata sellest, kas siseriiklik kohus neile oma küsimustes viitas või mitte (vt selle kohta 5. mai 2011. aasta otsus kohtuasjas C-434/09: McCarthy, EKL 2011, lk I-3375, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 21 Niisiis tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust mõista nii, et sellega palutakse sisuliselt selgitada, kas sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tuleb ELTL artikleid 20 ja 21 tõlgendada nii, et nendega on vastuolus, kui liikmesriik keeldub andmast oma territooriumil elamisõigust kolmanda riigi kodanikule, isegi kui viimase ainuülalpidamisel on tema väikesed lapsed, kes on liidu kodanikud ja kes on temaga koos selles liikmesriigis elanud oma sünnist saati, ilma et neil oleks nimetatud liikmesriigi kodakondsus ja ilma et nad oleks kasutanud oma õigust vabalt liikuda.
- 22 Sellega seoses olgu meenutatud, et võimalikud õigused, mis on kolmandate riikide kodanikele antud aluslepingu liidu kodakondsust puudutavate sätetega, ei kujuta endast nende kodanike isiklike õigusi, vaid tuletatud õigusi, mille nad on omandanud seoses liidu kodaniku poolt liikumisvabaduse kasutamise. Nende tuletatud õiguste – eeskätt liidu kodaniku perekonnaliikme õigus riiki siseneda ja seal elada – eesmärk ja põhjendatus seisneb tõdemuses, et nende õiguste tunnustamata jätmine võib nimetatud liidu kodaniku liikumisvabadust riivata ja pärsib seetõttu tema õigust vastuvõtvasse liikmesriiki siseneda ja seal elada (vt selle kohta 8. mai 2013. aasta otsus kohtuasjas C-87/12: Ymeraga ja Ymeraga-Tafarshiku, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 23 Samuti tuleb rõhutada, et esineb olukordi, mida iseloomustab asjaolu, et isegi kui neid reguleerivad *a priori* liikmesriikide pädevusse jäävad õigusnormid, see tähendab õigusnormid, mis puudutavad väljapoole kõnealuste tuletatud õiguse sätete – mis teatud tingimustel näevad ette sellise õiguse andmise – kohaldamisala jäävate kolmandate riikide kodanike õigust liikmesriiki siseneda ja seal elada, on need siiski olemuslikult seotud liidu kodaniku liikumisvabadusega, mis tähendab, et nendel

kolmandate riikide kodanikel ei saa keelata kasutada õigust siseneda liidu kodaniku elukohaliikmesriiki ja seal elada, sest vastasel korral oleks liidu kodaniku liikumisvabadust piiratud (vt eespool viidatud kohtuotsus Ymeraga ja Ymeraga-Tafarshiku, punkt 37).

- 24 Käesoleval juhul tuleb esiteks märkida, et A. D. Alokpat ei saa pidada isikuks, kelle suhtes direktiivi 2004/38 selle artikli 3 lõike 1 tähenduses kohaldatakse.
- 25 Nimelt nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et see, kas elamisõigust omava liidu kodaniku pereliige on „ülalpeetav”, tuleneb faktilisest olukorrast, mida iseloomustab asjaolu, et pereliikme materiaalse toetuse tagab elamisõiguse omanik selliselt, et käesolevast olukorrast erineva olukorra puhul, see tähendab juhul, kui elamisõiguse omanik on kolmanda riigi kodaniku ülalpeetav, ei saa kolmanda riigi kodanik tugineda sellele, et ta on elamisõiguse omaniku „ülalpeetav” üleneja sugulane direktiivi 2004/38 tähenduses, selleks et saada elamisõigus vastuvõtvas liikmesriigis (8. novembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-40/11: Iida, punkt 55).
- 26 Käesoleval juhul on elamisõiguse omanikud – nimelt A. D. Alokpa kaks poega – need, kes on tegelikult viimase ülalpeetavad, nii et huvitatud isik ei saa tugineda sellele, et ta on elamisloa omanike ülalpeetav üleneja sugulane direktiivi 2004/38 tähenduses.
- 27 Siiski on Euroopa Kohus leidnud olukorras, mis on sarnane põhikohtuasjas kõne all oleva juhtumiga ning kus liidu kodanik sündis vastuvõtvas liikmesriigis ja ei olnud kunagi kasutanud oma õigust vabalt liikuda, et direktiivi 2004/38 artikli 7 lõike 1 punktiga b analoogses sättes esinevat sõnastust „„on” piisavalt vahendeid” tuleb tõlgendada nii, et selle kohaselt piisab, kui liikmesriigi kodanikul on kõnesolevad vahendid, ilma et selles sättes oleks esitatud mingeid nõudmisi vahendite päritolu suhtes, kusjuures need vahendid võib tagada muu hulgas kolmanda riigi kodanik, kes on asjaomaste väikelastest kodanike lapsevanem (vt sellest seisukohast enne seda direktiivi kehtinud liidu õiguse instrumentide kohta 19. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-200/02: Zhu ja Chen, EKL 2004, lk I-9925, punktid 28 ja 30).
- 28 Seega on leitud, et kui liidu kodaniku vanemale, kes on liikmesriigi või kolmanda riigi kodanik ja alaealise tegelik hooldaja, ei anta luba elada koos kõnealuse kodanikuga vastuvõtvas liikmesriigis, muutub lapse elamisõiguse kasutamine võimatuks, kuna väike laps saab elamisõigust kasutada vaid eeldusel, et temaga võib kaasas olla teda hooldav isik, kellel peab olema järelikult õigus elada vastuvõtvas liikmesriigis koos lapsega kõnealuse elamisperioodi vältel (vt eespool viidatud kohtuotsused Zhu ja Chen, punkt 45, ning Iida, punkt 69).
- 29 Niisiis, kui ELTL artikkel 21 ja direktiiv 2004/38 annavad elamisõiguse vastuvõtvas liikmesriigis väiksele lapsele, kes on teise liikmesriigi kodanik ja vastab selle direktiivi artikli 7 lõike 1 punktis b sätestatud tingimustele, lubavad need samad õigusnormid kõnealuse kodaniku vanemal, kes teda tegelikult hooldab, elada koos temaga vastuvõtvas liikmesriigis (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Zhu ja Chen, punktid 46 ja 47).
- 30 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas A. D. Alokpa lapsed vastavad direktiivi 2004/38 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud tingimustele ja kas neil on seega ELTL artikli 21 alusel vastuvõtvas liikmesriigis elamisõigus. Eelkõige peab see kohus kontrollima, kas nimetatud lastel on endal või oma ema kaudu piisavad vahendid ning üldine ravikindlustus direktiivi 2004/38 artikli 7 lõike 1 punkti b tähenduses.
- 31 Kui direktiivi 2004/38 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud tingimused ei ole täidetud, siis tuleb ELTL artiklit 21 tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui Luksemburgi riik ei anna A. D. Alokpale õigust elada oma territooriumil.

- 32 Teiseks, mis puudutab ELTL artiklit 20, siis on Euroopa Kohus möönnud, et esineb aga ka väga erilisi olukordi, kus vaatamata sellele, et kolmandate riikide kodanike elamisõigust käsitlev teisene õigus ei ole kohaldatav ja asjaomane liidu kodanik ei saa kasutada liikumisvabadust, ei saa erandkorras keelduda andmast elamisõigust kolmanda riigi kodanikule, kes on liikmesriigi kodaniku pereliige, kuna muidu kaotaks sellele liikmesriigi kodanikule kuuluv liidu kodakondsus oma kasuliku mõju, sest sellise keeldumise tagajärjena on see kodanik tegelikult kohustatud lahkuma kogu liidu territooriumilt, mille tagajärjel jääb liidu kodanik ilma võimalusest realselt kasutada põhilisi õigusi, mida kodanikuks olemise staatus talle annab (vt eespool viidatud kohtuotsused lida, punkt 71, ning Ymeraga ja Ymeraga-Tafarshiku, punkt 36).
- 33 Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et ELTL artikliga 21 ei ole vastuolus, kui Luksemburgi riik ei anna A. D. Alokpale õigust elada oma territooriumil, siis peab kõnesolev kohus ka kontrollima, kas sellise elamisõiguse peaks siiski erandkorras talle andma, kuna muidu kaotaks huvitatud isiku lastele kuuluv liidu kodakondsus oma kasuliku mõju, sest sellise elamisõiguse andmata jätmise tagajärjena on need lapsed tegelikult kohustatud lahkuma kogu liidu territooriumilt, mistõttu jäävad nad ilma võimalusest realselt kasutada põhilisi õigusi, mida nimetatud staatus neile annab.
- 34 Sellega seoses – nagu kohtujurist seda oma ettepaneku punktides 55 ja 56 märkis – võib A. D. Alokpal Jarel ja Eja Moudoulou emana ja isikuna, kes on viimaste eest alates nende sünnist tegelikult hoold kandnud, olla tuletatud õigus nendega koos olla ja nendega koos Prantsuse territooriumil elada.
- 35 Sellest tuleneb põhimõtteliselt, et Luksemburgi ametiasutuste poolt A. D. Alokpale elamisõiguse andmata jätmise tagajärjel ei tohi tekkida viimase lastel kohustust lahkuda kogu liidu territooriumilt. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on siiski kontrollida, kas põhikohtuasja asjaolusid arvesse võttes see nii ka tegelikult oleks.
- 36 Kõigist eelnevatest kaalutlustest lähtuvalt tuleb esitatud küsimusele vastata, et sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tuleb ELTL artikleid 20 ja 21 tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui liikmesriik keeldub andmast oma territooriumil elamisõigust kolmanda riigi kodanikule, isegi kui viimase ainuülalpidamisel on tema väikesed lapsed, kes on liidu kodanikud ja kes on temaga koos selles liikmesriigis elanud oma sünnist saati, ilma et neil oleks selle sama riigi kodakondsus ja ilma et nad oleks kasutanud oma õigust vabale liikumisele, kui need liidu kodanikud ei vasta direktiivis 2004/38 ette nähtud tingimustele või kui selline keeldumine ei jäta nimetatud kodanikke ilma võimalusest realselt kasutada põhilisi õigusi, mille liidu kodaniku staatus neile annab, kusjuures selle kontrollimine on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne.

Kohtukulud

- 37 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

ELTL artikleid 20 ja 21 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui liikmesriik keeldub andmast oma territooriumil elamisõigust kolmanda riigi kodanikule, isegi kui viimase ainuülalpidamisel on tema väikesed lapsed, kes on liidu kodanikud ja kes on temaga koos selles liikmesriigis elanud oma sünnist saati, ilma et neil oleks selle sama riigi kodakondsus ja ilma et nad oleks kasutanud oma õigust vabale liikumisele, kui need liidu kodanikud ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ,

90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ, ette nähtud tingimustele või kui selline keeldumine ei jäta nimetatud kodanikke ilma võimalusest reaalselt kasutada põhilisi õigusi, mille liidu kodaniku staatus neile annab, kusjuures selle kontrollimine on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne.

Allkirjad